

Institutet för
språk och
folkminnen

Samhälstermer i centrum

– en modell för myndighetssamarbete om samhälsterminologi på flera språk

Alma Hjertén Soltancharkari, Språkrådet
Karin Hansson, statistikmyndigheten SCB

Presentationens upplägg

- Pilotprojektet Flersamterm (= flerspråkig samhällsterminologi)
- Myndighetstermgruppen
- Slutsatser och framåtblick

Uppdrag till Språkrådet

”Staten föreslås ta ett tydligare ansvar för utveckling och förvaltning av termdatabanker på de mest frekventa språken.”

”Språkrådet ska

- inleda utvecklingen av arbetet med en gemensam flerspråkig basterminologi
- ... som grund för tolkning och översättning
- ... i kommunikationen mellan myndigheter och enskilda.”

Pilotprojektet Flersamterm: mål

- Samverkansmodell framåt (viktigast)
- En första begränsad termsamling

Pilotprojektet Flersamterm: organisation

- Språkrådet: samarbete terminologi, klarspråk, språkteknologi
- Arbetsgrupp: Myndighetstermgruppen
- Referenspersoner: myndigheter och andra organisationer

Flersamterm visar svårigheter för tolkar och översättare

- **Mycket eget surfande** – ”Man försöker hålla ögonen öppna”
- **Informella termdiskussioner** mellan tolkar och översättare i grupper på Facebook eller i Whatsapp
- **Egna termlistor** – ”Man uppfinner hjulet gång på gång”

Institutet för
språk och
folkminnen

Myndighetstermgruppen

Språklagen (SFS 2009:600)

11 § Språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt.

12 § Myndigheter har ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas.

Myndighetstermgruppen

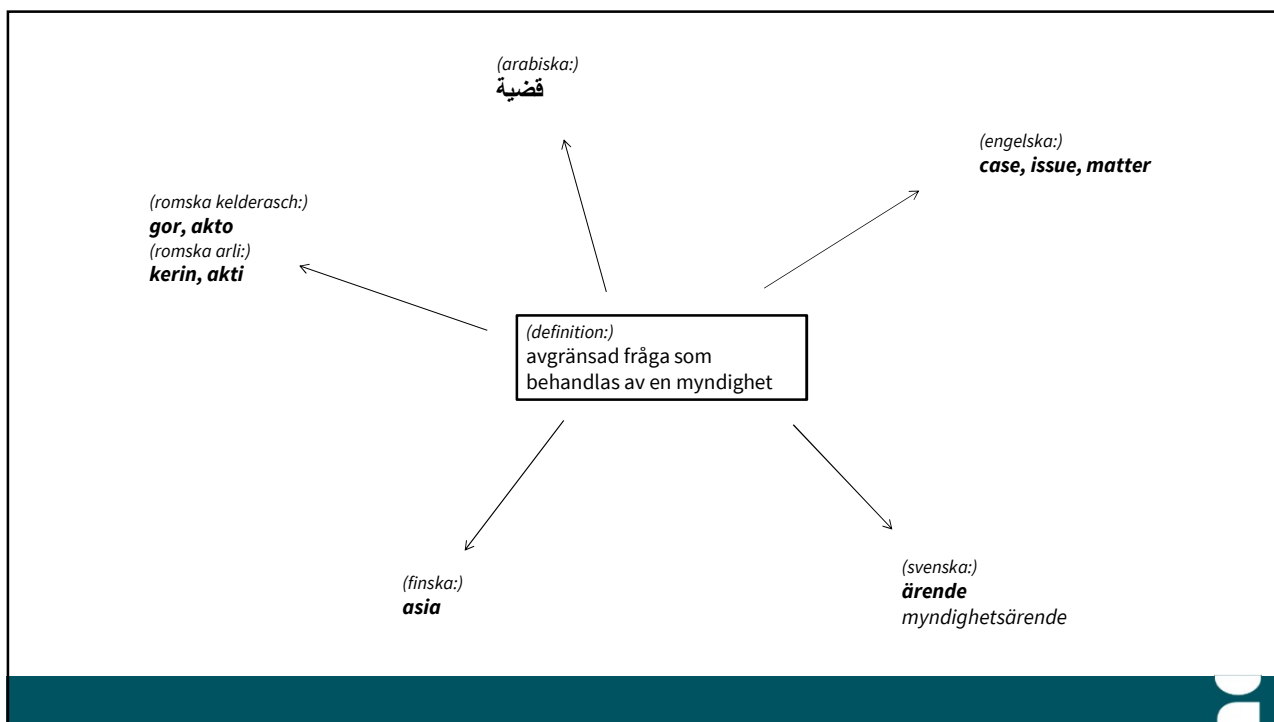
- Termgrupp för en sorts bastermer för myndigheter
- Syfte: att termerna ska användas enhetligt både inom och mellan myndigheter

Avgränsningar inom Flersamterm

- 5 myndigheter: Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Polisen, Skatteverket, Socialstyrelsen
- 3-4 begrepp var
- 5 språk: svenska, engelska, arabiska, finska, romska (kelderasch och arli)

Myndighetstermgruppen

- Termgrupp för en sorts bastermer för myndigheter.
- Syfte: att termerna ska användas enhetligt både inom och mellan myndigheter
- Uppgift i Flersamterm: att se till att svenska myndighetsbegrepp får term motsvarigheter på engelska, arabiska, finska och romska

ärende ✕

SVENSKA TERMER: **ärende**
myndighetsärende

DEFINITION: avgränsad fråga som behandlas av en myndighet

ANMÄRKNING: Ett ärende på en myndighet kan ta ett så kallat ärendenummer som identifierar ärendet och blir på så sätt unikt och kan följas under ärendeprocessens gång. Märk väl att ett ärende även kan vara en sakfråga som inte tas upp till behandling.

EKVIVALENSANMÄRKNING: Översättning av ordet *ärende* till engelska beror på sammanhanget.

ENGELSKA TERMER: case
issue
matter

FINSK TERM: asia

ARABISK TERM: قضية

ROMSKA (KELDERASCH) TERMER: gor
akto

ROMSKA (ARLI) TERMER: kerin
akti

[Öppna termporten i en ny flik](#)

handläggare
✕

SVENSK TERM:	handläggare
DEFINITION:	tjänsteperson som behandlar myndighetsärenden
ANMÄRKNING:	En handläggare på en myndighet kan benämnas på annat sätt än med ordet <i>handläggare</i> . Exempel på andra benämningar är <i>arbetsförmedlare, försäkringsutredare, socialsekreterare, skatteutredare</i> .
EKVIVALENSANMÄRKNING:	De engelska termerna <i>case administrator, case officer, desk officer</i> används beroende på vilken typ av arbete som utförs och vilken myndighet handläggaren arbetar på.
SE ÄVEN:	socialsekreterare
ENGELSKA TERMER:	case administrator case officer desk officer
FINSK TERM:	käsittelijä
ARABISK TERM:	الموظف المعالج للخدمة
ROMSK (KELDERASCH) TERM:	administratori
ROMSKA (ARL) TERMER:	asistenti administratori

[Öppna termposten i en ny flik](#)

handläggare
✕

SVENSK TERM:	handläggare
DEFINITION:	tjänsteperson som behandlar myndighetsärenden
ANMÄRKNING:	En handläggare på en myndighet kan benämnas på annat sätt än med ordet <i>handläggare</i> . Exempel på andra benämningar är <i>arbetsförmedlare, försäkringsutredare, socialsekreterare, skatteutredare</i> .
EKVIVALENSANMÄRKNING:	De engelska termerna <i>case administrator, case officer, desk officer</i> används beroende på vilken typ av arbete som utförs och vilken myndighet handläggaren arbetar på.
SE ÄVEN:	socialsekreterare
ENGELSKA TERMER:	case administrator case officer desk officer
FINSK TERM:	käsittelijä
ARABISK TERM:	الموظف المعالج للخدمة
ROMSK (KELDERASCH) TERM:	administratori
ROMSKA (ARL) TERMER:	asistenti administratori

[Öppna termposten i en ny flik](#)

räkenskapsår

SVENSK TERM: **räkenskapsår**

DEFINITION: tiden mellan två årsbokslut i ett företag

ANMÄRKNING: Räkenskapsåret ska omfatta 12 månader men kan vid rörelsens början eller vid omläggning av räkenskapsår vara antingen kortare eller längre, som mest 18 månader.

EKVIVALENSANMÄRKNING: Den engelska termen *financial year* används om både *inkomstå* och *räkenskapsår*.

SE ÄVEN: [inkomstå](#)

ENGELSK TERM: **financial year**

FINSK TERM: tilivuosi

ARABISK TERM: السنة المالية

ROMSK (KELDERASCH) TERM: financiako berš

Öppna termposten i en ny flik

inkomstå

SVENSK TERM: **inkomstå**

DEFINITION: år då inkomsten tjänas in

EKVIVALENSANMÄRKNING: Den engelska termen *financial year* används om både *inkomstå* och *räkenskapsår*.

SE ÄVEN: [räkenskapsår](#)

ENGELSKA TERMER: **financial year**
income year

FINSK TERM: tulovuosi

ARABISK TERM: السنة للتحريبيية

ROMSK (KELDERASCH) TERM: taksosko berš

TERM: taksosko berš

ROMSK (ARLI) TERM: taksiribaskoro berš

Öppna termposten i en ny flik

räkenskapsår

SVENSK TERM: **räkenskapsår**

DEFINITION: tiden mellan två årsbokslut i ett företag

ANMÄRKNING: Räkenskapsåret ska omfatta 12 månader men kan vid rörelsens början eller vid omläggning av räkenskapsår vara antingen kortare eller längre, som mest 18 månader.

EKVIVALENSANMÄRKNING: Den engelska termen *financial year* används om både *inkomstå* och *räkenskapsår*.

SE ÄVEN: [inkomstå](#)

ENGELSK TERM: financial year

FINSK TERM: tilivuosi

ARABISK TERM: السنة المالية

ROMSK (KELDERASCH) TERM: financiako berš

Öppna termposten i en ny flik

inkomstå

SVENSK TERM: **inkomstå**

DEFINITION: år då inkomsten tjänas in

EKVIVALENSANMÄRKNING: Den engelska termen *financial year* används om både *inkomstå* och *räkenskapsår*.

SE ÄVEN: [räkenskapsår](#)

ENGELSKA TERMER: financial year
income year

FINSK TERM: tulovuosi

ARABISK TERM: السنة للتحريبيية

ROMSK (KELDERASCH) TERM: taksosko berš

TERM: taksosko berš

ROMSK (ARLI) TERM: taksiribaskoro berš

Öppna termposten i en ny flik

anvisa
✕

SVENSK TERM:	anvisa
DEFINITION:	(Arbetsförmedlingen:) erbjuda en arbetssökande att ta del av ett arbetsmarknadspolitiskt program eller motsvarande
ANMÄRKNING:	Arbetsförmedlingen anvisar jobb, kurser etc. Om den arbetssökande inte accepterar en anvisning kan man ibland förlora rätten till ersättning, till exempel a-kassa. Myndigheter som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har behov av termerna <i>anvisa</i> och <i>anvisning</i> i sitt språkbruk. Problemet är att perspektivet är myndighetens, inte den arbetssökandes. Därför bör myndigheterna när de vänder sig utåt inte använda <i>anvisa</i> eller <i>anvisning</i> utan i stället göra en omskrivning, till exempel att den arbetssökande har fått en plats på en utbildning, en praktikplats osv.
EKVIVALENSANMÄRKNING:	Översättningen till finska beror på sammanhanget. Frasen "anvisa (någon) arbete" blir "antaa (jollekulle) työtä".
ENGELSK TERM:	offer
FINSKA TERMER:	osoittaa ohjata
ARABISK TERM:	عرض
ROMSK (KELDERASCH) TERM:	šinaves
ROMSKA (ARLI) TERMER:	butikeribaskoro bičhalibe butikeribaskiri bičhalin

[Öppna termposten i en ny flik](#)

anvisa
✕

SVENSK TERM:	anvisa
DEFINITION:	(Arbetsförmedlingen:) erbjuda en arbetssökande att ta del av ett arbetsmarknadspolitiskt program eller motsvarande
ANMÄRKNING:	Arbetsförmedlingen anvisar jobb, kurser etc. Om den arbetssökande inte accepterar en anvisning kan man ibland förlora rätten till ersättning, till exempel a-kassa.
KLARSPRÅKS-ANMÄRKNING:	Myndigheter som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har behov av termerna <i>anvisa</i> och <i>anvisning</i> i sitt språkbruk. Problemet är att perspektivet är myndighetens, inte den arbetssökandes. Därför bör myndigheterna när de vänder sig utåt inte använda <i>anvisa</i> eller <i>anvisning</i> utan i stället göra en omskrivning, till exempel att den arbetssökande har fått en plats på en utbildning, en praktikplats osv.
EKVIVALENSANMÄRKNING:	Översättningen till finska beror på sammanhanget. Frasen "anvisa (någon) arbete" blir "antaa (jollekulle) työtä".
ENGELSK TERM:	offer
FINSKA TERMER:	osoittaa ohjata
ARABISK TERM:	عرض
ROMSK (KELDERASCH) TERM:	šinaves
ROMSKA (ARLI) TERMER:	butikeribaskoro bičhalibe butikeribaskiri bičhalin

[Öppna termposten i en ny flik](#)

skriva ut

SVENSK TERM: **skriva ut**

DEFINITION: (Arbetsförmedlingen:) avregistrera någon som varit inskriven på Arbetsförmedlingen

ANMÄRKNING: Arbetsförmedlingen skriver ut (avaktualiserar) en person i sitt system framför allt när personen som tidigare var arbetssökande har fått ett jobb och inte längre behöver vara inskriven på Arbetsförmedlingen.

KLARSPRÅKSANMÄRKNING: Arbetsförmedlingen kan ha behov av att använda termen *avaktualisera* i sitt språkbruk. Problemet är att perspektivet är myndighetens, inte den arbetssökandes. Därför bör myndigheten när den vänder sig utåt använda alternativa uttryckssätt. Att "bli avaktualiserad" kan ersättas med "du har fått ett jobb och behöver inte vara inskriven på Arbetsförmedlingen längre". I modernt språkbruk talas det alltmer om att "skriva ut" någon eller att någon "blir utskriven" från Arbetsförmedlingen.

ENGELSK TERM: deregister

FINSK TERM: poistaa rekisteristä

ARABISK TERM: إلغاء التسجيل

ROMSK (KELDERASCH) TERM: kosel avri

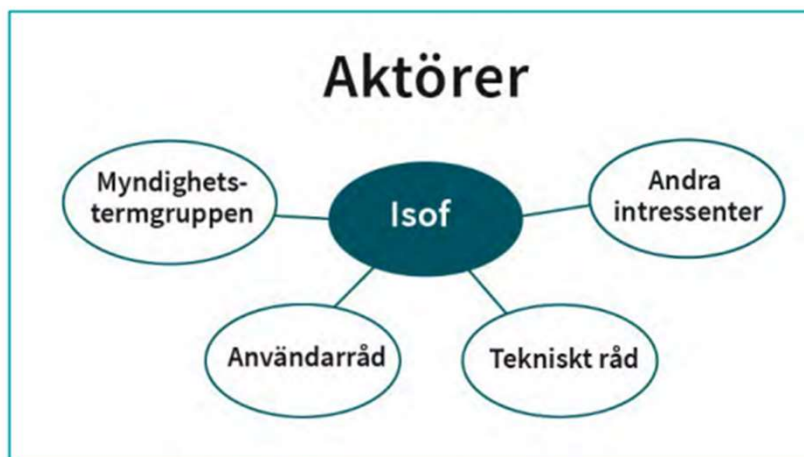
ROMSKA (ARLI) TERMER: kosela
ikalela

Öppna termposten i en ny flik

Slutsatser från terminologiarbetet

- Termposten är utmärkt för att samla information för alla: terminologi, klarspråk, översättning och tolkning.
- Myndighetstermlistan lägger grunden för ett gemensamt språkbruk i myndighetsvärlden, både på svenska och andra språk.
- Myndighetstermgruppen kan höja den språkliga medvetenheten inom myndighetsvärlden.

Samverkansmodellen

Plattform för enklare delning och spridning

”Menar du allt på ett ställe? Det låter ju jättebra!”

Framåtblick

- Samverkansmodellen utvecklas och implementeras.
- Myndighetstermgruppen permanentas och fortsätter sitt arbete.
- Budskap till myndigheter: Ta ett helhetsgrepp om klarspråk, terminologi och flerspråkighet!
- Förslag på ny roll: flerspråkighetssamordnare.

Institutet för
språk och
folkminnen

Tack för uppmärksamheten!

alma.hjerten.soltancharkari@isof.se
karin.hansson@scb.se

Länkar

Rikstermbanken: <https://www.rikstermbanken.se>

Öppna data: <https://www.isof.se/stod-och-sprakrad/spraktjanster/oppna-sprakdata>

Flersamterm: <https://www.isof.se/lar-dig-mer/forskning/projekt/projektet-flersamterm>

